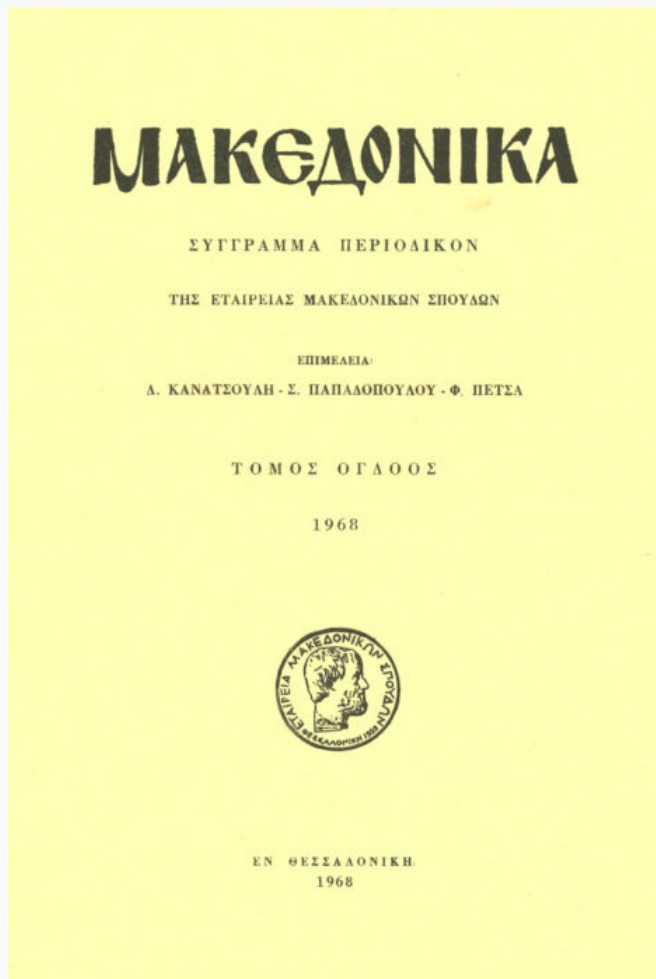

Μακεδονικά

Vol 8, No 1 (1968)

Παναγιώτη Γ. Συνάδου, Άγιον Όρος (Άθως). Η ιδιότυπη "Πολιτεία" του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές εντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, απόψεις κ.λ.π.)

Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

doi: [10.12681/makedonika.320](https://doi.org/10.12681/makedonika.320)

Copyright © 2014, Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Παπουλίδης Κ. Κ. (1968). Παναγιώτη Γ. Συνάδου, Άγιον Όρος (Άθως). Η ιδιότυπη "Πολιτεία" του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές εντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, απόψεις κ.λ.π.). *Μακεδονικά*, 8(1), 417-418. <https://doi.org/10.12681/makedonika.320>

έκδοση αυτή, τρίτη κατά σειρά της «Οικοδομής»¹, οι έρευνές του στὸν ἱστορικό ἱερό ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης.

Στὸ πρῶτο μέρος τῆς μελέτης παρουσιάζονται: «Τὰ χαλκᾶ ἀντικείμενα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης» (σ. 7-10). Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ τῶν χαλκῶν ἀντικειμένων περιλαμβάνονται μόνον ὅσα χρησιμοποιοῦνται σήμερα στὸν ἱερό ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἡ Κοζάνη σάν ἐμπορικό κέντρο καὶ συγκοινωνιακός κόμβος εἶχε γιὰ τὸ μητροπολιτικό της ναὸ τὰ κηροπήγιά της ἀπὸ τὴ Νυρεμβέργη καὶ τὶς καμπάνες της ἀπὸ τὰ Γιάννενα (σ. 7).

Στὸ δεύτερο μέρος τῆς μελέτης παρουσιάζονται: «Τὰ οικονομικά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης τῶν ἐτῶν 1782-1802» (σ. 11-95). Μὲ ἐπιμέλεια ἀναφέρονται στὸ σχετικό χειρόγραφο «βιβλίον τοῦ ταμείου» τῆς Ἐκκλησίας, θὰ λέγαμε σήμερα, τὰ ἔσοδα, τὰ ἔξοδα καὶ τὰ ἀφιερώματα τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Νικολάου. Τὸ πρῶτο μέρος τοῦ χειρογράφου (σ. 1-53 τοῦ χειρογράφου): «Κῶδιξ ἱερῶς τοῦ τῆς ἀγιωπότης ἐπισκοπῆς Κοζάνης πασιπτον ναοῦ τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου») παρουσιάστηκε, ἀπὸ τὸν κ. Δελιαλῆ, στὸ δεύτερο τόμο τῆς «Οικοδομῆς» (Κοζάνη 1959, σελ. 217-272) καὶ τῶρα παρουσιάζονται οἱ σελίδες 63-112 τοῦ χειρογράφου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΓΛΙΔΗΣ

Παναγιώτη Γ. Συναδού, Ἁγιον Ὅρος (Ἄθος). Ἡ ἰδιότυπη «Πολιτεία» τοῦ Κόσμου, (Ταξιδιωτικὲς ἐντυπώσεις καὶ περιγραφές, ἱστορικά καὶ ἄλλα στοιχεῖα, θέματα, ἀπόψεις κ.λ.π.), Θεσσαλονίκη 1968, 8ον, σελ. 156.

Ἡ γενική βιβλιογραφία γιὰ τὸ Ἁγιον Ὅρος εἶναι ἄφθονη². Ὅδηγοί, ὅμως, σ' ἓνα μικρὸ βιβλίον, ποῦ θὰ κατατόπιζαν τὸν προσκυνητὴ στὸ «περιβόλι τῆς Παναγίας» εἶναι ὀλίγοι.

Τὸ βιβλίον τοῦ Π. Συναδού ἐρχεται νὰ συμπληρώσῃ ἓνα κενό. Ὁ σ. με ἤρεμη καὶ στρωτὴ γλώσσα κατατοπίζει τόσο τὸν ἀνίδεο ὅσο καὶ ἐκείνον ποῦ ἀδιάκοπα ἐπισκέπτεται τὴν ἀγιορειτικὴν πολιτείαν.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ταξιδιωτικὲς ἐντυπώσεις καὶ περιγραφές, δὲν παραλείπονται τὰ ἀπαραίτητα ἱστορικά στοιχεῖα, ὅστε νὰ γίνεταὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ ἓνας ἀπαραίτητος σύμβουλος γιὰ ὅποιον θὰ ἤθελε εἶτε νὰ κατατοπισθῇ εἶτε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Ἁγιον Ὅρος.

Μετὰ τὶς εἰσαγωγικὲς πληροφορίες (σ. 5 - 22), ὁ σ. παραθέτει πολλὰς εἰδήσεις γιὰ

1. Παραθέτουμε τὰ δημοσιεύματα τοῦ κ. Δελιαλῆ στοὺς δύο προηγουμένους τόμους τῆς «Οικοδομῆς» με γενικό πάντοτε τίτλο: *Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τῆς Κοζάνης*: Στὸν πρῶτο τόμο (Κοζάνη 1958) Α' — Μελέτιος (τὸ γένος Κατακάλου), Ἐπίσκοπος Σερβίων καὶ Κοζάνης (1734-1752) Καστρίκιος, Ὁφικιοῦχος τῆς Ἐκκλησίας Θεσσαλονίκης, σ. 317-332, Β' — Ἄμφια χρυσοκέντητα ἐκ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης 16ου — 19ου αἰῶνος, σ. 333-334 + ἠ' πίνακες. Στὸν δεύτερο τόμο (Κοζάνη 1959) Γ' — Ἀργυρᾶ ἱερὰ σκευὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης, σ. 201-216 + λβ' πίνακες, Δ' — Τὰ οικονομικά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης τῶν ἐτῶν 1746-1782, σ. 217-272.

2. Βλ. βιβλιογραφία μέχρι τοῦ 1963: *Dom. I. Doens*, Bibliographie de la Sainte Montagne de l'Athos, στὸ συλλογικὸ ἔργο: *Le Millénaire du Mont - Athos 963-1963, Études et Melanges*, τόμος II, éditions de Chevetogne, (1964), σ. 337-483.

κάθε ένα μοναστήρι, όπως για τη Μονή Δοχειαρίου (σ. 22 - 24), Ξενοφώντος (σ. 24 - 25), 'Αγίου Παντελεήμονος (σ. 25 - 28), την Δάφνη (σ. 28 - 31), τη Μονή Ξηροποτάμου (σ. 31 - 34), τις Καρυές (σ. 34 - 41), την Σκήτη 'Αγίου 'Ανδρέου (σ. 41 - 44), την 'Αθωνιάδα Σχολή (σ. 44 - 52), τη Μονή Κουτλουμουσίου (σ. 52 - 58), το «Κιόσκι» τών Καρυών (σ. 58 - 62), τη Μονή 'Ιβήρων (σ. 63 - 72), Σταυρονικήτα (σ. 72 - 73), Παντοκράτορος (σ. 73 - 74), Βατοπεδίου (σ. 74 - 77), 'Εσφιγμένου (σ. 77 - 78), Χελανδαρίου (σ. 78 - 87), και εξακολουθεί περιληπτικώς για την Μονή Ζωγράφου (σ. 88), Κωνσταμονίου (σ. 88 - 89), Σίμωνος Πέτρας (σ. 89), Γρηγορίου (σ. 91), Διονυσίου (σ. 91 - 93), 'Αγίου Παύλου (σ. 93 - 95), Μεγίστης Λαύρας (σ. 95 - 97), Καρακάλου (σ. 97 - 98), Φιλοθέου (σ. 98) και τέλος για τις Σκήτες (σ. 99 - 101).

'Ακολουθεί μία σειρά από πληροφοριακά ιστορικά σημειώματα, από τα όποια μνημονεύουμε τα σπουδαιότερα: *Μερικά περί τέχνης του 'Αγίου 'Ορους* (σ. 101-106), όπου συγκεντρώνονται όλες οι πληροφορίες για την αρχιτεκτονική, την ζωγραφική και την ξυλογλυπτική στο 'Αγιον 'Ορος, *'Η 25η Μαρτίου στο 'Αγιον 'Ορος* (σ. 106-109), όπου παρουσιάζεται η συμβολή του 'Αγίου 'Ορους στους 'Εθνικούς 'Αγώνες, *'Η Πολιτεία και η Διοίκηση του 'Αγίου 'Ορους* (σ. 111-125), όπου αναλύονται τα 188 άρθρα του Καταστατικού Χάρτου του 'Αγίου 'Ορους του 1924. Και τέλος στο κεφάλαιο: *'Αθως και ξένες έπιρροές* (σ. 133-137) ό σ. εκθέτει κυρίως τό ιστορικό τής ρωσικής έπεκτατικής πολιτικής.

Τό βιβλίό του Π. Συνάδου δέν έχει έπιστημονικές αξιώσεις, 'Ο ίδιος άλλωστε αναφέρει ότι πρόκειται για ταξιδιωτικές έντυπώσεις, πράγμα πού τό κατορθώνει θαυμάσια. Δέν μπορούμε νά κρίνουμε τό γεγονός ότι για τήν Μονή τής Μ. Λαύρας έχει μόνο μία σελίδα κείμενο, διότι και ό ίδιος αναφέρει ότι εκθέτει περιληπτικώς τις πληροφορίες από τό κεφάλαιο περί τής Μονής Ζωγράφου και έξης. 'Εξ άλλου ή άκριβής όρθογραφία τής λέξεως *Βατοπέδι* με *αι* (Βατοπαίδι) άποτελεί λεπτομέρεια πού ξεφεύγει από τά όρια ενός ταξιδιωτικού όδηγού. Τέλος, τό βιβλίό περιέχει πολλές φωτογραφίες τών Μονών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΗΣ

Γ ε ω ρ γ ί ο υ Μ ό δ η, 'Ο Μακεδονικός 'Αγών και ή νεώτερη Μακεδονική 'Ιστορία, Θεσσαλονίκη 1967, 8ον, σελ. XVI + 430. [Έκδοσις 'Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, σειρά «Μακεδονική Βιβλιοθήκη», άριθμ. 26].

Παλαιάμαχος άγωνιστής ό Γ. Μόδης είναι γνωστός και στο εύρύ κοινό. 'Από τά μαθητικά θρανία πήρε τά όπλα και στά βουνά τής Μακεδονίας γνώρισε τούς περισσότερους από τούς Μακεδονομάχους. 'Από τότε φροντίζει νά είναι ένήμερος για κάθε δημοσίευμα επί του Μακεδονικού 'Αγώνος.

'Επί πολλές δεκαετίες τό εύρύ κοινό γνώριζε μόνο «Τά μυστικά του Βάλτου» τής Π. Δέλτα και τις «Μακεδονικές 'Ιστορίες» (11 τόν άριθμό) του Γ. Μόδη. Μερικοί ύποστήριξαν ότι ό Γ. Μόδης θά προσέφερε περισσότερο στην ιστορική έπιστήμη, άν «είχε τήν πρόνοια να παραπέμψι στις πηγές και στα βοηθήματα»¹. Αυτό άκριβώς φροντίζει νά κάμη τώρα με τό νέο έργο του.

1. Πρβλ. και 'Α π. Β α κ α λ ο π ο ύ λ ο υ, βιβλιοκρισία: Γ. Μ ό δ η, Μακεδονικός Αγών και Μακεδόνες άρχηγοί, ('Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Μακεδονική Βιβλιοθήκη, άριθμ. 9.), Θεσσαλονίκη 1950, 8ον, σελ. 323, «Μακεδονικά», τόμος δεύτερος (1941 - 1952), Θεσσαλονίκη 1953, σ. 785.